

END THE AGE OF PLASTIC

สรุปประเด็นสำคัญการประชุมหัวหน้าคณะผู้แทนครั้งที่ 2 (HODs)

สนธิสัญญาพลาสติกโลกต้องมุ่งลดการผลิตพลาสติก

ยุติการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง

เครือข่ายกรีนพีซทั่วโลกร่วมกับ Break Free from Plastic (BFFP) กำลังร่วมกันผลักดันให้เกิด **สนธิสัญญาพลาสติกโลก (Global Plastics Treaty)** ที่มีความเข้มแข็งและมีผลผูกพันทางกฎหมายภายใต้องค์การสหประชาชาติ (the United Nations) โดยมติของสมัชชาสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEA) ในหัวข้อ [“ยุติมลพิษจากพลาสติก: สู่สนธิสัญญาที่มีผลผูกพันทางกฎหมายระหว่างประเทศ”](#) ได้กำหนดเป้าหมายให้การเจรจาสนธิสัญญาบรรลุเป้าหมายภายในสิ้นปี 2567 แม้ว่าการรอบเวลาดังกล่าวจะล่วงเลยมาแล้วสองปี แต่สนธิสัญญานี้ยังคงเป็นโอกาสสำคัญที่สุดในระดับโลกที่จะยุติการพึ่งพาพลาสติก ปกป้องผู้คนและโลกจากวิกฤตมลพิษพลาสติก

อย่างไรก็ตาม ในการเจรจาช่วงที่สองของการประชุมคณะกรรมการเจรจาระหว่างรัฐบาล ครั้งที่ 5.2 (INC-5.2) ซึ่งจัดขึ้นที่กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เมื่อเดือนสิงหาคม 2568 [รัฐสมาชิกส่วนใหญ่ได้ปฏิเสธร่างข้อตกลง](#) เนื่องจากร่างดังกล่าวไม่มีการกล่าวถึงการจัดการกับการผลิตพลาสติกหรือสารเคมีอันตรายแต่อย่างใด ซึ่งเท่ากับไม่ได้แก้ไขไปที่ต้นตอของวิกฤต การเจรจาที่เจนีวาจึงสิ้นสุดลงโดยไม่มีข้อสรุปร่วมกัน และไม่มีการกำหนดวันสำหรับการเจรจาครั้งต่อไป

ต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์ 2569 รัฐสมาชิกได้กลับมาประชุมร่วมกันอีกครั้งที่เจนีวา (INC-5.3) โดยมีวัตถุประสงค์เพียงประการเดียวคือการเลือกตั้งประธานการเจรจาคนใหม่ และได้จัดประชุมอย่างไม่เป็นทางการของหัวหน้าคณะผู้แทน (Heads of Delegation: HODs) เป็นครั้งแรกที่กรุงไนโรบี ในเดือนมิถุนายนและกรกฎาคม 2569 ทั้งนี้ การประชุมอย่างเป็นทางการครั้งต่อไป (INC-5.4) มีกำหนดจัดขึ้นในเดือนมีนาคม 2570 ยังอยู่ระหว่างการยืนยันสถานที่จัดประชุม

ก่อนหน้าการประชุม INC-5.4 จะมีการประชุมหัวหน้าคณะผู้แทน (Heads of Delegation: HODs) ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 27-30 กันยายน 2569 ที่กรุงเทพมหานคร โดยนายฮูลิโอ คอร์ดานโน (Julio Cordano) ประธานการเจรจาคนใหม่ได้เผยแพร่ [เอกสารรอบการหารืออย่างไม่เป็นทางการ \(Aid to Negotiations\)](#) เมื่อเดือนสิงหาคม 2569 ที่ผ่านมา ซึ่งยังคงยึดตามแนวทางของร่างข้อตกลงเดิมที่เคยถูกปฏิเสธอย่างกว้างขวางในการประชุมที่เจนีวา โดยยังคงไม่มีข้อผูกพันในการลดการผลิตพลาสติก และไม่มีมาตรการจัดการสารเคมีที่เป็นอันตราย

END THE AGE OF PLASTIC

การประชุมหัวหน้าคณะผู้แทน (HODs) มีขึ้นเพื่ออะไร

การประชุมหัวหน้าคณะผู้แทนเป็นการประชุมเฉพาะสำหรับรัฐสมาชิกเท่านั้น โดยการประชุมครั้งนี้กำหนดรูปแบบเป็น “HODs plus four” ซึ่งหมายถึงการอนุญาตให้แต่ละประเทศส่งหัวหน้าคณะผู้แทนพร้อมผู้แทนเข้าร่วมได้ไม่เกิน 4 คน ทั้งนี้ การประชุมจะไม่อนุญาตให้ผู้สังเกตการณ์ สื่อมวลชน ภาคประชาสังคม หรือนักวิทยาศาสตร์อิสระเข้าร่วมรับฟัง โดยการประชุมที่กรุงเทพฯ ถือเป็นการประชุมแบบพบหน้ากันครั้งที่ 2 จากทั้งหมด 3 ครั้ง ก่อนเข้าสู่การเจรจาครั้งที่ 5.4 (INC-5.4) ในเดือนมีนาคม 2570

วัตถุประสงค์ของการประชุมหัวหน้าคณะผู้แทน (HODs)

วัตถุประสงค์หลักในการประชุม คือการรับฟังความคิดเห็นจากรัฐสมาชิกต่อเอกสารกรอบการหารืออย่างไม่เป็นทางการ (Aid to Negotiations) เพื่อประธานการเจรจានำไปปรับปรุงร่างข้อตกลงฉบับต่อไป โดยมุ่งหาแนวทางขับเคลื่อนในประเด็นที่ยังหาข้อสรุปไม่ได้ รวมถึงการกำหนดขอบเขตและทางออกเพื่อนำไปสู่การบรรลุข้อตกลงร่วมกัน

เกิดอะไรขึ้นในการประชุม INC-5.2 และ INC-5.3

การประชุมคณะกรรมการเจรจาระหว่างรัฐบาล ครั้งที่ 5.2 (INC-5.2) จัดขึ้น ณ กรุงเจนีวา เมื่อเดือนสิงหาคม 2568 โดยเดิมถูกกำหนดให้เป็นขั้นตอนสุดท้ายในการจัดทำสนธิสัญญาให้เสร็จสิ้น ทว่าในช่วงท้ายของการประชุม ประธานการเจรจาได้เสนอร่างข้อตกลงฉบับปรับปรุงที่ไม่กำหนดเพดานการผลิตพลาสติก และไม่มีภาระบบึงมาตรการจัดการสารเคมีอันตราย ส่งผลให้รัฐสมาชิกส่วนใหญ่ปฏิเสธร่างดังกล่าว และทำให้การประชุมปิดฉากลงโดยไม่มีร่างข้อตกลงร่วมกัน

ต่อมาในการประชุมครั้งที่ 5.3 (INC-5.3) ณ กรุงเจนีวา เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ปี 2569 ซึ่งเป็นการประชุมตามระเบียบวาระ ไม่ใช่การเจรจาเนื้อหา โดยมีวาระเพียงประการเดียวคือการเลือกตั้งประธานการเจรจาคนใหม่ ซึ่งที่ประชุมได้มีมติเลือก เอกอัครราชทูต ฮูลิโอ คอร์ดานโน (Julio Cordano) จากประเทศชิลี ทั้งนี้ การประชุมดังกล่าวไม่มีการหารือในตัวร่างสนธิสัญญา ส่งผลให้ระยะเวลาล่วงเลยไปกว่าหนึ่งปีนับจากการเจรจาที่ล้มเหลวที่เจนีวา กว่าที่จะมีการหารือในเชิงเนื้อหาสาระของร่างสนธิสัญญาอีกครั้ง

หัวข้อการหารือในการประชุมระดับหัวหน้าคณะผู้แทน (HODs)

ประธานการประชุมได้เผยแพร่เอกสาร 2 ฉบับ ได้แก่ “เอกสารกรอบการหารืออย่างไม่เป็นทางการ (Aid to Negotiations)” และเอกสาร “องค์ประกอบที่เป็นไปได้สำหรับร่างข้อมติเพื่อการพิจารณาโดยการประชุมทางการทูตของผู้แทนเจรจา” (Possible elements for draft resolutions for consideration by the diplomatic conference of plenipotentiaries) ซึ่งการประชุมทางการทูตของผู้แทนเจรจานั้น หมายถึง การประชุมระดับสูงเพื่อรับรองร่างสนธิสัญญาฉบับสมบูรณ์อย่างเป็นทางการและเปิดให้ลงนาม โดยเอกสารฉบับนี้ได้กำหนดกรอบการตัดสินใจที่จะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับขั้นตอนดังกล่าว

END THE AGE OF PLASTIC

แม้เนื้อหาของเอกสารดังกล่าวจะเป็นไปตามระเบียบวาระปกติ แต่สิ่งที่เอกสารนี้สะท้อนให้เห็นคือ ยังมีรายละเอียดสาระสำคัญของสนธิสัญญาอีกมากที่อาจยังคงไม่ได้ข้อสรุปในขณะที่มีการลงนาม ซึ่งรวมถึงแนวทางการจัดทำแผนระดับชาติ การรายงานผลระดับชาติ และกระบวนการประเมินประสิทธิผลของสนธิสัญญา นอกจากนี้ ลำดับขั้นตอนของกระบวนการดำเนินงานก็ยังเป็นประเด็นที่น่ากังวล เนื่องจากเนื้อหาสาระหลักของร่างสนธิสัญญายังไกลจากข้อสรุป ในขณะที่การประชุมที่กรุงเทพฯ มีระยะเวลาเพียง 4 วัน ดังนั้น การหารือจึงควรให้ความสำคัญกับเนื้อหาสาระของร่างสนธิสัญญาเป็นหลัก มากกว่าการผลัดภาระหรือยกเว้นประเด็นสำคัญไปไว้ในการประชุมครั้งถัดไป

การประชุมหัวหน้าคณะผู้แทน (HODs) เป็นช่องทางเดียวที่รัฐสมาชิกสามารถเจรจาหรือหารือเกี่ยวกับสนธิสัญญาหรือไม่

แม้การประชุมหัวหน้าคณะผู้แทน (HODs) แบบพบหน้ากันจะเป็นเวทีเดียวที่จัดขึ้นภายใต้การดูแลของประธานการเจรจา (INC Chair) อย่างเป็นทางการ แต่ไม่ได้ถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการการเจรจาระหว่างประเทศ (INC) โดยเอกสารทั้งหมดที่ได้จากการประชุมนี้จำเป็นต้องได้รับการรับรองจากภาคีในการเจรจาครั้งที่ 5.4 (INC-5.4) อีกครั้ง ทั้งนี้ การเจรจาไม่จำกัดอยู่เฉพาะเวทีทางการประชุม INC อย่างเป็นทางการ การเจรจายังสามารถเกิดขึ้นได้ผ่าน การหารือระดับทวิภาคีระหว่างประเทศ การหารือภายในกลุ่มภูมิภาค รวมถึงการหารืออย่างไม่เป็นทางการ เช่น การเจรจานอกห้องประชุม หรือผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งรัฐสมาชิกใช้เป็นช่องทางในการประสานจุดยืนของตน

ผลลัพธ์ที่กรีนพีซคาดหวังจากการประชุมในครั้งนี้

- **ปฏิเสธร่างกรอบการหารือฉบับปัจจุบัน:** รัฐสมาชิกต้องยอมรับว่าเอกสารกรอบการหารืออย่างไม่เป็นทางการ (Aid to Negotiations) ในร่างปัจจุบันนั้นไม่เป็นที่ยอมรับ และไม่สามารถใช้เป็นเอกสารตั้งต้นในการเจรจาได้
- **ระบุพันธกรณีที่ชัดเจน:** เอกสารกรอบการหารือจะต้องบรรจุประเด็นที่เกี่ยวกับผลผูกพันทางกฎหมายในการลดการผลิตพลาสติก มาตรการจัดการสารเคมีอันตราย รวมถึงรายการผลิตภัณฑ์พลาสติกที่จะต้องสั่งห้ามใช้หรือทยอยยกเลิก
- **เรียกร้องความโปร่งใส:** เรียกร้องให้ประธานการเจรจาเปิดพื้นที่การประชุมอย่างไม่เป็นทางการให้ผู้สังเกตการณ์รวมถึง ภาคประชาสังคม (CSOs) เข้าร่วม

END THE AGE OF PLASTIC

ประเด็นใดบ้างที่คาดว่าจะมีการหารือในการประชุมหัวหน้าคณะผู้แทน (HODs) ที่กรุงเทพฯ
ประธานการเจรจาระบุว่า การประชุมที่กรุงเทพฯ จะมุ่งหาประเด็นที่เห็นร่วม พิจารณาประเด็นที่
ตกค้าง และหารือเกี่ยวกับทางออก อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ คณะผู้แทนต่าง ๆ จะต้องกลับมา
ถกเถียงในประเด็นสำคัญที่ยังหาข้อสรุปไม่ได้ในการเจรจาที่เจนีวา โดยมีประเด็นคำถามที่สำคัญ
ได้แก่

- **เขตการผลิตพลาสติก:** สนธิสัญญาควรกำหนดโควตาจำกัดปริมาณการผลิตพลาสติก
หรือเน้นเพียงการจัดการขยะที่ปลายทาง
- **มาตรการบังคับใช้และผลิตภัณฑ์เป้าหมาย:** สนธิสัญญาควรมีบทบังคับที่เข้มงวดกว่า
การเป็นเพียงแผนปฏิบัติการระดับชาติ และควรระบุรายชื่อผลิตภัณฑ์พลาสติกเป้าหมาย
ที่จะถูกควบคุมอย่างชัดเจนหรือไม่
- **การควบคุมสารเคมีอันตราย:** จะมีการควบคุมสารเคมีที่เป็นอันตรายหรือไม่ และจะจัด
วางมาตรการนี้ไว้ในส่วนใดของสนธิสัญญา
- **กลไกทางการเงิน:** ใครจะเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานตามสนธิสัญญา
และมีรูปแบบการจัดสรรอย่างไร
- **กระบวนการตัดสินใจ:** การลงมติภายใต้สนธิสัญญาควรใช้ระบบฉันทามติ (Consensus)
ซึ่งเปิดโอกาสให้ประเทศเดียวสามารถคัดค้านได้จนทำให้การเจรจาหยุดชะงัก หรือควรใช้
ระบบการลงคะแนนเสียง (Voting) หากไม่สามารถหาฉันทามติได้

ท่าทีของประเทศสมาชิก ต่อสนธิสัญญาเป็นอย่างไร และมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญหรือไม่นับ ตั้งแต่การเจรจาครั้งที่ 5.2 (INC-5.2)

ปัจจุบัน รัฐสมาชิกจำนวนมากเริ่มแสดงออกว่าต้องการหาข้อตกลงร่วมกันมากกว่าการปล่อย
ให้การเจรจาต้องล้มเหลวโดยไม่มีข้อตกลงในการเจรจาครั้งที่ 5.4 (INC-5.4) ที่กำลังจะมาถึง
เนื่องจากมีความกังวลว่ากระบวนการเจรจาอาจยืดเยื้อออกไปเกินกว่าครั้งที่ 5.4 และอาจทำให้
เสียโอกาสในการบรรลุข้อตกลงโดยสิ้นเชิง กลุ่มประเทศที่เคยสนับสนุนสนธิสัญญาที่มีเป้า
หมายความทะเยอทะยานสูงเริ่มมีท่าทีประนีประนอมมากขึ้น และบางประเทศเริ่มเปิดรับข้อ
ตกลงที่ถูกลดทอนความเข้มข้นของเนื้อหาลง แม้ว่าจะไม่ใช่ท่าทีของทุกประเทศก็ตาม

นอกจากนี้ คณะผู้แทนของหลายประเทศยังมีการเปลี่ยนแปลงตัวแทนและเจ้าหน้าที่ ซึ่งส่งผล
กระทบต่อความต่อเนื่องและความสัมพันธ์ที่เคยสร้างไว้อย่างแน่นแฟ้นตลอดการเจรจา (INC)
หลายครั้งที่ผ่านมา คำถามสำคัญคือ คณะผู้แทนชุดใหม่ที่จะเข้าร่วมการเจรจาครั้งที่ 5.4
(INC-5.4) จะสามารถสร้างความไว้วางใจและสร้างความสัมพันธ์ที่จำเป็นผ่านโอกาสต่าง ๆ เช่น
การประชุมหัวหน้าคณะผู้แทน (HODs) ที่กรุงเทพฯ รวมถึงการหารือผ่านระบบออนไลน์และการ
ประชุมทวิภาคีได้ทันเวลาหรือไม่

END THE AGE OF PLASTIC

สนธิสัญญาพลาสติกโลกที่มีความเข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพ ต้องมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. การยุติมลพิษพลาสติกตลอดวงจรชีวิต: ตั้งแต่ขั้นตอนการผลิตไปจนถึงการกำจัด เพื่อคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของมนุษย์
2. การกำหนดเป้าหมายลดการผลิตที่มีผลผูกพันทางกฎหมาย: ต้องลดปริมาณการผลิตพลาสติกลงอย่างน้อยร้อยละ 75 ภายในปี 2583 เพื่อจำกัดการเพิ่มขึ้นของอนุภูมิโกลนไม่ให้เป็น 1.5 องศาเซลเซียส
3. การยุติการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง: โดยเริ่มจากบรรจุภัณฑ์ที่ก่อให้เกิดปัญหามากที่สุด เช่น พลาสติกชนิดแบบซอง (Sachets)
4. การประกันการเปลี่ยนผ่านที่เป็นธรรมและครอบคลุม: มุ่งสู่ระบบเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ ขยะเป็นศูนย์ และเน้นการใช้ซ้ำ โดยส่งเสริมอาชีพที่ยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทานพลาสติก ให้ความสำคัญกับแรงงาน โดยเฉพาะกลุ่มผู้เก็บขยะและชุมชนที่ได้รับผลกระทบ สนับสนุนโมเดลธุรกิจแบบใช้ซ้ำและเติมใหม่ (Reuse & Refill) รวมถึงให้ความสำคัญกับสิทธิและภูมิปัญญาท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์
5. การยึดมั่นในหลักสิทธิมนุษยชน: ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ความสำคัญกับสิทธิของชนเผ่าพื้นเมือง สุขภาพอนามัยของประชาชน และจัดทำและบังคับใช้สนธิสัญญาอย่างเป็นธรรม

พร้อมให้ข้อมูลและบทสัมภาษณ์แก่สื่อมวลชน ภาษาไทย อังกฤษ และญี่ปุ่น

ข้อมูลเพิ่มเติม ติดต่อ

Angelica Carballo Pago, Global Plastics Campaign Media Lead กรีนพีซ สหรัฐอเมริกา
อีเมล angelica.pago@greenpeace.org โทร. +63 917 1124492

รุ่งทิพย์ กัณห์กริ กรีนพีซ ประเทศไทย

อีเมล rkunhari@greenpeace.org โทร. 065-414-5029

โต๊ะข่าวกรีนพีซสากล (International Press Desk)

อีเมล pressdesk.int@greenpeace.org โทร. +31 (0) 20 718 2470 (ติดต่อได้ตลอด 24 ชั่วโมง)

ติดตามข่าวสารและข้อมูลอัปเดตจากกรีนพีซสำหรับการเจรจาสนธิสัญญาพลาสติกโลก (INC) สำหรับสื่อมวลชน ได้ที่กลุ่ม WhatsApp ผ่าน [ลิงก์นี้](#)